

Міністерство освіти і науки України
 Поліський національний університет
 Житомирський державний університет імені Івана Франка
 Інститут рибного господарства НААН України
 Національний університет біоресурсів і природокористування України
 Білоцерківський національний аграрний університет
 Херсонський державний аграрно-економічний університет
 Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького
 Державне агентство рибного господарства України
 Житомирська філія державної установи «Інститут охорони ґрунтів України»

III ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО - ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«ВОДНІ І НАЗЕМНІ ЕКОСИСТЕМИ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЇХ БІОРІЗНОМАНІТТЯ - 2020»

**3 - 5 ЧЕРВНЯ 2020 РОКУ
 м. ЖИТОМИР**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ІНСТИТУТ РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА НААН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
БЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ
ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С. З. ГЖИЦЬКОГО
ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКА ФІЛІЯ ДЕРЖАВНОЇ УСТАНОВИ
«ІНСТИТУТ ОХОРОНИ ҐРУНТІВ УКРАЇНИ»

ВОДНІ І НАЗЕМНІ ЕКОСИСТЕМИ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЇХ БІОРІЗНОМАНІТТЯ – 2020

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Житомир - 2020
ПНУ

Рецензенти:

Алла Миколаївна Гарлінська – кандидат біологічних наук, доцент, завідувач кафедри медико-біологічних основ фізичного виховання та спорту ЖДУ імені Івана Франка
Руслана Петрівна Власенко - кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та географії ЖДУ імені Івана Франка

Водні екосистеми та збереження їх біорізноманіття: Збірник наукових праць. – Житомир: ПНУ, 2020. – 186 с.

У збірнику подаються нові результати теоретичних, прикладних та науково-методичних досліджень провідних учених із широкого спектру біологічних проблем. Видання розраховане на студентів, аспірантів, вчителів, викладачів та науковців.

Редакційна колегія:

- **Скидан Олег Васильович** - ректор Поліського національного університету, д. е. н., професор (голова оргкомітету);
- **Грициняк Ігор Іванович** - директор Інституту рибного господарства НААН, д. с.-г. н., акад. НААН, професор (співголова оргкомітету);
- **Романчук Людмила Донатівна** - проректор з наукової роботи та інноваційного розвитку, д. с.-г. н., професор (співголова оргкомітету);
- **Тарасюк Сергій Іванович** - заступник директора Інституту рибного господарства, д. с.-г. н., член-кореспондент НААН, професор (співголова оргкомітету);
- **Бех Віталій Валерійович** – завідувач відділу селекції риб Інституту рибного господарства НААН, д. с.-г. н., професор (співголова оргкомітету);
- **Данкевич Євген Михайлович** - декан факультету екології і права, д. е. н., професор (заступник голови оргкомітету);
- **Паламарчук Роман Павлович** – директор Житомирської філії державної установи «Інститут охорони ґрунтів України» (співголова оргкомітету);
- **Соломатіна Валентина Дмитрівна** - професор кафедри біоресурсів, аквакультури та природничих наук ПНУ, д. біол. н.
- **Шевченко Петро Григорович** - завідувач кафедри гідробіології та іхтіології Національного університету біоресурсів і природокористування України, к.б.н., доцент;
- **Шелюк Юлія Святославівна** - завідувач кафедри ботаніки, біоресурсів та збереження біорізноманіття ЖЛУ ім. І. Франка к.б.н., доцент;
- **Гриневиц Наталія Євгенівна** - завідувач кафедри іхтіології та зоології Білопеківського національного університету, д. вет. н., професор;
- **Лобойко Юрій Васильович** – завідувач кафедри водних біоресурсів Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, д. с.-г. н., доцент;
- **Кутіщев Павло Сергійович** – завідувач кафедри водних біоресурсів та аквакультури Херсонського державного аграрно-економічного університету, кандидат біологічних наук, доцент;
- **Світельський Микола Михайлович** - завідувач кафедри біоресурсів, аквакультури та природничих наук ПНУ, к.с.-г.н., доцент;
- **Ішук Оксана Василівна** - заступник декана факультету екології і права з навчальної роботи ПНУ, к.с.-г.н., доцент;
- **Матковська Світлана Іванівна** - заступник декана факультету екології і права з наукової роботи ПНУ, к.с.-г.н., доцент;
- **Федючка Микола Ілліч** - доцент кафедри біоресурсів, аквакультури та природничих наук ПНУ, к.с.-г.н.
- **Пінкіна Тетяна Василівна** - доцент кафедри біоресурсів, аквакультури та природничих наук ПНУ, к.б.н.
- **Половка Сергій Григорович** – професор кафедри біоресурсів, аквакультури та природничих наук ПНУ, д. геол. н.;
- **Половка Олена Андріївна** – старший викладач кафедри біоресурсів, аквакультури та природничих наук ПНУ, (секретар конференції).

Матеріали друкуються в авторській редакції.

За достовірність фактів, власних імен та інші відомості відповідають автори публікації. Думка редакції може не збігатися із думкою авторів.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ГЛОБАЛЬНІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ВОДНИХ І НАЗЕМНИХ ЕКОСИСТЕМ	9
<i>Борисенко М.М., Лукашов Д.В.</i> ДИНАМІКА ПОСЕЛЕНЬ МОХУВАТОК (BRYOZOA) У СКЛАДІ ЗООПЕРИФІТОННИХ УГРУПОВАНЬ НИЖНЬОГО Б'ЄФУ КАНІВСЬКОЇ ГЕС ПІД ВПЛИВОМ ЇЇ РОБОТИ	9
<i>Захарчук Д. В., Шевчук С. Ф.</i> ЕКОЛОГІЧНА ЕТИКА ЯК ПОШУК ГАРМОНІЇ В СТОСУНКАХ «ЛЮДИНА-ПРИРОДА»	10
<i>Коржов Є. І., Кутіщев П. С., Гончарова О. В., Дяченко В. В.</i> ОЦІНКА МОЖЛИВИХ НЕГАТИВНИХ ЕКОЛОГІЧНИХ НАСЛІДКІВ СКОРОЧЕННЯ ОБ'ЄМІВ НАДХОДЖЕННЯ ПРІСНИХ ВОД ДО ДНІПРОВСЬКО- БУЗЬКОГО ЛИМАНУ	13
<i>О.М. Митрофанова</i> МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ІНСТИТУЦІЙНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ПІДЗЕМНИХ ВОД	15
<i>О.Л. Скуйбіда, Л.О. Крижко</i> ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ТА КЛІМАТИЧНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ	17
<i>Журовська Д.С.</i> АНАЛІЗ ВИТРАТ НА ОХОРОНУ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА ВІДПОВІДНО ВИДІВ ПРИРОДООХОРОННИХ ЗАХОДІВ	19
<i>Матвійчук Н. Г., Кондратюк Є. С.</i> ОБҐРУНТУВАННЯ СТВОРЕННЯ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ СПЕЦІАЛЬНИХ СИРОВИННИХ ЗОН	21
СЕКЦІЯ 2. СТІЙКІСТЬ ТА РОЗВИТОК ЕКОСИСТЕМ	24
<i>Кратюк О.Л., Даниленко Ю.В., Даниленко В.В.</i> ТИПОЛОГІЧНА СТРУКТУРА НАСАДЖЕНЬ БЛОБЕРЕЗЬКОГО ЛІСНИЦТВА ДП «ІВАНКІВСЬКЕ ЛГ» У ВОЛЬЄРІ ТОВ «СПІЛКА МИСЛИВЦІВ «ФАУНА»	24
СЕКЦІЯ 3. РОСЛИННІ РЕСУРСИ ТА РОСЛИННИЦТВО	27
<i>Пінкіна Т.В., Осінов В.В.</i> ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОЩУВАННЯ КУЛЬТУР ТА ХІМІЗАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ СФГ «ПОДІЛЬСЬКЕ»	27
СЕКЦІЯ 4. ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ ТА ЛАНДШАФТНИЙ ДИЗАЙН	30
<i>Вишнівський А. П.</i> БІОЕКОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРЕДСТАВНИКІВ ВИДІВ РОДУ ACER L.	30
<i>Конюшенко К.І.</i> ІСТОРІЯ ВВЕДЕННЯ В КУЛЬТУРУ ХРИЗАНТЕМ (<i>Chrysanthemum L.</i>)	33
<i>Лавринчук В.В.</i> ВИДОВЕ РІЗНОМАНІТТЯ РОДУ <i>TILIA L.</i> В М. ЖИТОМИР	35
<i>Матковська С.І., Карбовська Т. І.</i> ІСТОРІЯ ІНТРОДУКЦІЇ ПРЕДСТАВНИКІВ РОДУ ФОРЗИЦІА	39
СЕКЦІЯ 5. ЗООЛОГІЯ ТА ЕКОЛОГІЯ ТВАРИН	43
<i>Я.Р. Оксентюк</i> ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИДОВОГО СКЛАДУ АКАРИДИСВИХ КЛІЩІВ (ACARIFORMES, ACARIDIA) ДОСЛІДЖЕНИХ ПОЖИВНИХ СУБСТРАТІВ	43

<i>М.В. Причепя, Ю.О Коваленко</i>	
ОБЛІК ВОДНО-БОЛОТНИХ ПТАХІВ У ВЕСНЯНИЙ ПЕРІОД 2020 РОКУ НА ТЕРИТОРІЯХ РИБОРОЗПЛІДНИХ СТАВКІВ М. БІЛА ЦЕРКВА ТА ДОСЛІДНОГО ГОСПОДАРСТВА «НИВКА» (М. КИЇВ)	45
<i>Кофонов К.</i>	
ВПЛИВ ВИСОКИХ КОНЦЕНТРАЦІЙ ХЛОРИДУ АМОНІУ НА ГОРМОНАЛЬНИЙ СТАТУС МОЛОДІ КОРОПА	48
<i>Пінкіна Т.В., Романченко О.І.</i>	
ВИДОВЕ РІЗНОМАНІТТЯ СІНАНТРОПНИХ ВИДІВ ВОРОНОВИХ ПТАХІВ ПОЛІССЯ	50
<i>Ю.В. Бабич, А.П. Стадниченко, В.В. Мороз</i>	
АЛОВИДИ PLANORBARIUS (SUPERSPECIES CORNEUS) (MOLLUSCA, GASTROPODA, PULMONATA, BULINIDAE) ПОВЕРХНЕВИХ ВОД УКРАЇНСЬКОГО ПОЛІССЯ (ОСОБЛИВОСТІ ПОШИРЕННЯ ТА ЕКОЛОГІЯ)	55
СЕКЦІЯ 6. ГІДРОБІОЛОГІЯ ТА ГІДРОБОТАНІКА	58
<i>Ю. М. Красюк</i>	
ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОГО ОБМІНУ У ПРЕДСТАВНИКІВ МАЛАКОФАУНИ ДЛЯ БІОІНДИКАЦІЇ СТАНУ ВОДНИХ ЕКОСИСТЕМ	58
<i>О.О. Пасічна, Л.О. Горбатюк, М.О. Платонов, С.П. Бурмістренко, О.О. Годлевська</i>	
НАКОПИЧЕННЯ ВАЖКИХ МЕТАЛІВ ЗАНУРЕНИМИ МАКРОФІТАМИ ЯК ПОКАЗНИК ЗАБРУДНЕННЯ ВОДИ ОЗЕР МІСТА КИЄВА	60
<i>Т.М. Середа, Ю.Ф. Громова</i>	
НОВІ МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ПЛАНКТОСТОКУ РІВНИННИХ РІЧКОВИХ СИСТЕМ	61
<i>Ю. С. Шелюк, Р. М. Карповець</i>	
ФІТОПЛАНКТОН ВОДНО-БОЛОТНОГО МАСИВУ СИРА ПОГОНЯ (РІВНЕНСЬКА ОБЛАСТЬ)	63
СЕКЦІЯ 7. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ВОДОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	65
<i>Г. В. Давидюк, Л. І. Шкарівська, І. І. Клименко, Н. І. Довбаши</i>	
ОЦІНКА ЯКОСТІ ВОДИ СТАВКІВ ЗАЛЕЖНО ВІД АНТРОПОГЕННОГО НАВАНТАЖЕННЯ В ЗОНІ ЛІСОСТЕПУ	65
<i>Білий В. В.</i>	
СУЧАСНИЙ СТАН ЗАБРУДНЕННЯ РІЧОК СТІЧНИМИ ВОДАМИ: ТРЕНДИ СЬОГОДЕННЯ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ	67
<i>О.С. Заблоцька, І.М. Ніколаєва, І.А. Тартачник</i>	
ВПЛИВ ПОКАЗНИКІВ ФІЗІОЛОГІЧНОЇ ПОВНОЦІННОСТІ МІНЕРАЛЬНОГО СКЛАДУ ПИТНОЇ ВОДИ НА ФОРМУВАННЯ НЕІНФЕКЦІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ НАСЕЛЕННЯ	70
<i>Т.І. Ковтун, О. А. Іваненко</i>	
ЗМІНА ПОКАЗНИКІВ рН СЕРЕДОВИЩА ТА ЕЛЕКТРОПРОВІДНОСТІ ВОДИ ВІД ВОДОСХОВИЩА «ВІДСІЧНЕ» (Р. ТЕТЕРІВ) ДО СПОЖИВАЧА	72
<i>В.Н. Зуев</i>	
ОЗЕРО СВЕТИЛОВСКОЕ (ГОРОД БАРАНОВИЧИ, БЕЛАРУСЬ): РЕКОНСТРУКЦІЯ ИЗМЕНЕНИЙ В ХІХ-ХХ ВЕКЕ НА ОСНОВАНІИ КАРТОГРАФИЧЕСКОГО МАТЕРИАЛА	75
<i>В.А.Коховец, В.Н.Зуев</i>	
АНТРОПОГЕННЫЕ ИЗМЕНЕНИЯ БОЛОТНЫХ МАССИВОВ ПИНСКОГО РАЙОНА (БЕЛАРУСЬ) И ИХ СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ	77

<i>А.С.Тимошкевич, В.Н.Зуев</i> К ВОПРОСУ ОБ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ОЗЕР ГАНЦЕВИЧСКОГО РАЙОНА (БЕЛАРУСЬ)	79
СЕКЦІЯ 8. ВОДНІ БІОРЕСУРСИ ТА АКВАКУЛЬТУРА: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ	81
<i>Д.А.Полковников, Н. О. Марценюк</i> ВИЗНАЧЕННЯ ГОТОВНОСТІ СТЕРЛЯДІ ДО НЕРЕСТУ	81
<i>О.А. Хом'як</i> МОНІТОРИНГ ВИДОВОГО СКЛАДУ І БІОЛОГІЧНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ ГІДРОБІОНТІВ Р. ВЕРХНЯЧКА БАСЕЙНУ Р. ПІВДЕННИЙ БУГ	82
СЕКЦІЯ 9. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ПАРАЗИТОЛОГІЇ	85
<i>А.П. Стадниченко, В.В. Мороз, В.В. Волосюк, В.К. Гурич</i> ВПЛИВ ТРЕМАТОДНОЇ ІНВАЗІЇ НА ВМІСТ ІОНІВ КАЛІЮ У ГЕМОЛІМФІ LYMNAEA STAGNALIS (MOLLUSCA, GASTROPODA, PULMONATA)	85
СЕКЦІЯ 10. ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	87
<i>Лук'янчук В. В.</i> ПРОМИСЛОВЕ ВИРОБНИЦТВО ТА ЗАБРУДНЕННЯ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ: ДОСТУПНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ	87
<i>Кривобочек Б. С.</i> ЕКОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ЗБИРАННЯ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ	89
<i>Р. А. Валерко, Г. Л. Забродська</i> АНАЛІЗ ЕКОЛОГІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ У РЕГІОНАЛЬНОМУ ФІНАНСУВАННІ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ	92
<i>Матвійчук Б. В., Морозюк О. М.</i> АГРОЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ	95
<i>Н.М. Шиян</i> ПОШИРЕННЯ ТА СТАН ОХОРОНИ <i>MENYANTHES TRIFOLIATA</i> L. (MENYANTHACEAE) У МЕЖАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ	97
<i>О.С. Нероденко, Ю.А. Глебова</i> ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ РІЧКИ УДАЙ	99
<i>В.Н. Зуев, А.В. Кленовский, А.С. Тимошкевич</i> ИСТОРИЧЕСКИЕ ИЗМЕНЕНИЯ БОЛОТА КОРЫТИНО (БАРАНОВИЧСКИЙ РАЙОН, БЕЛАРУСЬ)	101
<i>А.Д. Ткаченко, Ю.А. Глебова</i> ГІДРОЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН РІЧКИ РОСЬ	103
СЕКЦІЯ 11. ТВАРИННИЦТВО	106
<i>Вербельчук С. П., П'ясківський В. М., Вербельчук Т. В.</i> РОЛЬ ВОДИ У ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ МЕДОНОСНИХ БДЖІЛ	106
СЕКЦІЯ 12. ІСТОРІЯ ПРИРОДНИЧИХ НАУК	110
<i>Лахман А.Р., Шевчук С.Ф.</i> ЛЮБОВ ДО БОГА ТА БДЖІЛ	110
<i>Шевчук С.Ф.</i> БІЛЯ ВИТОКІВ БОТАНІЧНОЇ НАУКИ	112
СЕКЦІЯ 13. БІОЛОГІЧНА ТА ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА	115
<i>В.І. Дорохов</i> ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ПІДХОДІВ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩІЙ ШКОЛІ	115
<i>В. В. Мельничук</i> АКСІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ГЛОБАЛЬНИХ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ	116

СЕКЦІЯ 14. ЗАХИСТ І КАРАНТИН РОСЛИН	118
<i>М. С. Карпович, В. Ф. Дрозда</i>	
ПРИВАБЛЮВАННЯ В СОСНОВІ НАСАДЖЕННЯ ХИЖИХ МУХ-КТИРІВ (DIPTERA, ASILIDAE)	118
<i>А.В. Павлице, О.Р. Рибаченко, К.А. Мокрицький, С.М. Охріменко</i>	
ДІЯ ФУНГІЦИДІВ НА БОБОВО-РИЗОБІАЛЬНИЙ СИМБІОЗ, РОСТОВІ ПРОЦЕСИ ТА ЗЕРНОВУ ПРОДУКТИВНІСТЬ СОЇ У ПОЛЬОВИХ УМОВАХ	120
СЕКЦІЯ 15. ҐРУНТОЗНАВСТВО, ЗЕМЛЕРОБСТВО І АГРОХІМІЯ	123
<i>Г.В. Вівчаренко, Л.О. Субин</i>	
ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ ҐРУНТІВ ОРНИХ ЗЕМЕЛЬ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ АЗОТОМ	123
<i>Данкевич Є.М., Мисечко Т. В.</i>	
ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗОРАНСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДЬ У РІЗНИХ ҐРУНТОВО-КЛІМАТИЧНИХ ЗОНАХ УКРАЇНИ	125
<i>Прилуцький Д. І.</i>	
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗШИРЕННЯ ПЛОЩ ЗРОШУВАНИХ ЗЕМЕЛЬ У ПРОВІДНИХ КРАЇНАХ СВІТУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЕКОЛОГІЧНИХ ТА КЛІМАТИЧНИХ ВИКЛИКІВ	127
<i>С.П. Ковальова, О.В. Ільніцька, І.М. Рубан, Н.В. Шикірава, М.В. Малявська</i>	
ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ ҐРУНТІВ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ РУХОМИМИ СПОЛУКАМИ МІДІ	130
СЕКЦІЯ 16. ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ВІДТВОРЕННЯ ВОДНИХ І НАЗЕМНИХ ЕКОСИСТЕМ	133
<i>О. М. Климчик</i>	
ТЕХНОЛОГІЇ БІОРЕМЕДІАЦІЇ ВОДНИХ ЕКОСИСТЕМ	133
СЕКЦІЯ 17. ГЕОГРАФІЯ ҐРУНТІВ ТА УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ	136
<i>Матвійчук Б.В., Морозюк О. М.</i>	
АГРОЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ	136
СЕКЦІЯ 18. РАДІОЕКОЛОГІЯ ТА РАДІОБІОЛОГІЯ	138
<i>Береговий Я. О.</i>	
ЕКОЛОГІЧНА КАРТА СТАНУ ЗЕМЕЛЬ ЗАБРУДНЕНИХ РАДІОНУКЛІДАМИ	138
<i>Пінкіна Т.В., Поварчук А.І.</i>	
МОРФОГЕНЕТИЧНІ ПОКАЗНИКИ ПРІСНОВОДНИХ МОЛЮСКІВ ІЗ ВОДОЙМ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ ЗОНИ ВІДЧУЖЕННЯ	140
СЕКЦІЯ 19. ЛІСОВІ ЕКОСИСТЕМИ ТА ЇХ РОЛЬ У БІОСФЕРІ Й СОЦІОСФЕРІ	144
<i>І.В. Кравчук</i>	
АНАЛІЗ ДЕЯКИХ ПОКАЗНИКІВ, ЩО ХАРАКТЕРИЗУЮТЬ ЛІСОВИЙ ФОНД ДП «ОЛЕВСЬКЕ ЛГ»	144
<i>А.М. Галанзовський, Р.А. Пересада, С.К. Яремчук</i>	
ПРО ЛІСОВІДНОВНІ ЗАХОДИ В ДП «НОВОГРАД-ВОЛИНСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК»	145
<i>А.В. Вишневський, І.В. Грищенко, М.А. Колісник</i>	
ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ СОСНОВИХ НАСАДЖЕНЬ ЛІСІВНИЧИМИ МЕТОДАМИ	147
<i>А.В. Вишневський, А.Г. Томашук, Д.В. Присяжнюк</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРИРОДНОГО ПОНОВЛЕННЯ СОСНОВИХ ДЕРЕВОСТАНІВ	148
<i>В.О. Ковальчук, магістрант; І.В. Андрійчук</i>	
ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ РУБОК ДОГЛЯДУ	149
<i>Соломатіна В. Д., Світельський М. М., Никончук Є. В., Алексійчук О. М., Тимченко А. Ю.</i>	
БРЮІНДИКАЦІЯ СТАНУ ЛІСОВИХ ЕКОСИСТЕМ СЛОВЕЧАНСЬКО- ОВРУЦЬКОГО КРЯЖУ	151

І. В. Стужук	
ОЦІНКА СИСТЕМИ ПЛАНУВАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДП «ЛУГІНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»	153
К.А. Шкодич, А.М. Стельмах, О.В. Дяченко, Р.С. Хомич	
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАХИСТУ ЛІСУ ВІД ХВОРОБ ТА ШКІДНИКІВ	154
СЕКЦІЯ 20. СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ	156
Н.М. Присяжнюк	
ЖИВЛЕННЯ І КОРМОВІ ВЗАЄМОВІДНОШЕННЯ <i>RUTILUS RUTILUS</i> (L.) У КРЕМЕНЧУЦЬКОМУ ВОДОСХОВИЩІ	156
СЕКЦІЯ 21. ВАЛЕОЛОГІЯ ТА БІОЛОГІЯ ЛЮДИНИ	158
Н. М. Рекеда, М. О. Омельчук, Р. П. Власенко	
ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я. МОТИВИ СПОЖИВАННЯ АЛКОГОЛЮ ТА ІНШИХ НАРКОТИЧНИХ РЕЧОВИН У ПІДЛІТКОВОМУ ВІСІ	158
Т.С. Рехнер, А.С. Дручик, Р.П. Власенко	
ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ШКІЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІВ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ ШКОЛЯРІВ	160
СЕКЦІЯ 22. ВОДНА ТОКСИКОЛОГІЯ	163
Т.С. Шумкова, Л.П. Загребельна, Я.В. Кондренко	
ГЛОБАЛЬНІ ТА ЛОКАЛЬНІ ЗРУШЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ ГІДРОЕКОСИСТЕМ УКРАЇНСЬКОГО ПОЛІССЯ ТА ВПЛИВ ЇХ НА ПОПУЛЯЦІЇ ВИТУШКИ РОГОВОЇ (MOLLUSCA: GASTROPODA: BULINIDAE)	164
СЕКЦІЯ 23. ІХТІОЛОГІЯ, РИБНИЦТВО, АКВАКУЛЬТУРА, АКВАРІУМІСТИКА	165
Є. С. Любченко, Н. О. Марценюк	
ОНТОГЕНЕЗ ПЛЕНГАСА <i>LIZA NAEMATOSCHEILUS</i> (TEMMINCK&SCHLEGEL, 1845) ТА ЗМІНИ, ЯКІ ЙОГО СУПРОВОДЖУЮТЬ	165
Н.Є. Гриневич, В.С. Жарчинська	
ПЕРЕВАГИ МЕТОДУ ПОЛІМЕРАЗНОЇ ЛАНЦЮГОВОЇ РЕАКЦІЇ В РЕАЛЬНОМУ ЧАСІ (ПЛР-РЧ, REAL-TIME PCR) В АКВАКУЛЬТУРІ	166
СЕКЦІЯ 24. МІКРОБІОЛОГІЯ ТА ВІРУСОЛОГІЯ	169
Л. В. Бездітко, С. С. Зайка, В. В. Кобернюк	
РИЗИКИ СВИНАРСТВУ ВІД КОРОНАВІРУСНИХ ІНФЕКЦІЙ	169
СЕКЦІЯ 25. ГЕОГРАФІЯ	171
Власенко Р.П., Костюк В.С., Андрійчук Т.В.	
ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ У МІСТІ ЖИТОМИРІ	171
Р. П. Власенко, О. М. Черниш, Т.П. Мостіпака	
ІННОВАЦІЙНІ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ ГЕОГРАФІЇ У СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ	174
СЕКЦІЯ 26. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОЧИСТКИ ВОДИ ТА ВОДОПІДГОТОВКИ	178
Борисюк Б.В., Андронов О.М.	
ТЕНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ОЧИСТКИ ВОДИ ДЛЯ ПОТРЕБ ВИРОБНИЦТВА БАНКТНОТНОГО ПАПЕРУ	178
Редчиць Ю.В., Непша М.С.	
ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА ВИРОЩЕНОЇ В УМОВАХ ПОПІЛЬНЯНСЬКОГО РАЙОНУ	179
Непша М.С.	
ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА СИРОВИНИ ТА ПРОДУКЦІЇ НА ВАТ «ЖИТОМИРСЬКИЙ М'ЯСОКОМБІНАТ»	181
Редчиць Ю.В.	
ДОСЛІДЖЕННЯ ЯКОСТІ ВОДИ ЗА ОРГАНОЛЕПТЧНИМИ ПОКАЗНИКАМИ В ПОЛОНСЬКОМУ РАЙОНІ	184

АНТРОПОГЕННЫЕ ИЗМЕНЕНИЯ БОЛОТНЫХ МАССИВОВ ПИНСКОГО РАЙОНА (БЕЛАРУСЬ) И ИХ СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ

В.А. Коховец, В.Н. Зуев

Барановичский государственный университет,
ул. Парковая, 62, Барановичи, 225401, Беларусь

В Пинском районе площадь болот в настоящее время составляет всего 18 724 га, что составляет 5,8% от общей площади района. За последние 200 лет около 40 % площади болот Пинского района подверглось осушению, которое проводилось наиболее активно в 1960-1980-х гг.

Все болотные массивы Пинского района находятся в долинах малых и средних рек, что повышает их значимость как аккумуляторов воды.

Изучение картографического материала позволяет говорить, что до середины XX века площадь болотных массивов в границах нынешнего Пинского района была большей. На основе изучения карт территории района разных периодов мы провели сравнение территорий болот.

Болотный массив «Городищенское» размещается южнее озера Городищенское, по обоим берегам реки Припять, между устьями рек Пина и Ясельда. За период 1865–2020 годы он значительно сократил свою площадь. Большая часть болотного массива осушена сетью мелиоративных каналов, сбрасывающих воду в водохранилище. Осушенная территория используется в целях растениеводства, сенокосения, выпаса скотины, лесного хозяйства, охоты и рыбаловства.

Площадь болотного массива «Городищенское», сохранившегося в естественном состоянии, на данный момент составляет 630 га, из них 163,8 га с особым статусом охраны (находится на территории ландшафтного заказника «Средняя Припять»). Относится к низинному типу болот. На территории болота обитают такие редкие виды представителей фауны и флоры, как болотная черепаха, коростель, сальвиния плавающая. На территории болотного массива есть редкий биотоп: бореальный пойменный луга.

На карте 1898 г. хорошо выделяется болотный массив юго-западнее озера Погостское. На карте 1910 года прописано название болотного массива — Нивки. Тут же, немного западнее, выделяется Пантелеево болото. В настоящее время данные болота практически полностью осушены сетью мелиоративных каналов и земли используются в целях сельского хозяйства. На севере обширная система мелиоративных каналов связана широкой канавой с Погостским водохранилищем.

Болотный массив Дубник — самое крупное низинное пойменное болото в Пинском районе. Находится в междуречье Припяти, Простыри и Стыри. Это последний из типичных уголков Западного Полесья, который сохранился среди преобразованных ландшафтов. Из-за отсутствия мостов через Припять и Простырь в границах массива отсутствуют дороги, что обеспечивает его транспортную изолированность. Болотный массив хорошо дренирован малыми реками — притоками Припяти. На карте 1866 года неплохо видны границы болотного массива (урочища Еревище, Плоское, Плаву, Польщица, Зарелище).

Согласно историческим документам, в 1784 году Матеуш Бутримович (пинский подстароста) в принадлежавшем ему имении Крестиново (территория болотного массива Дубник) построил, вероятно, первую на территории Беларуси польдерную систему. Наиболее значительные работы по осушению данного болотного массива были выполнены во II-й половине XIX в. столетия Западной экспедицией генерал-лейтенанта И.И. Жилинского. Часть осушенной территории выкашивается, в меньшей степени здесь практикуется выпас домашних животных. Территория также используется для охоты.

Площадь болота, сохранившегося в естественном состоянии, на данный момент составляет 4 819 га. Вся территория болотного массива Дубник имеет статус водно-болотных угодий международного значения. Из общей площади 2 409,5 га находится на территории ландшафтного заказника «Простырь». Ранее построенная мелиоративная система уже не функционирует. Грунтовые воды на заторфенных участках выходят на поверхность, а залегают на глубине 0,1–0,9 м. Паводок часто задерживается здесь до 4 месяцев, поскольку территория имеет низкий и плоский рельеф, поэтому местность сильно заболочена и практически лишена лесов.

Болотный массив в пойме реки Ясельда (на карте 1776 г. хорошо просматривается название — болото Глажицкое) осваивался с 1830–1840-ых гг. Для осушения применялся (впервые на Полесье) закрытый деревянный дренаж. Наиболее значительные работы по осушению данного болотного массива были выполнены во II-й половине XIX в. Площадь болота, сохранившегося в естественном состоянии, на данный момент составляет 1 352 га. 500 га болотного массива имеет международный статус охраны: входит во всемирный список водно-болотных угодий международного значения. Также 567,84 га находится на территории ландшафтного заказника «Средняя Припять».

Болотный массив Протасово расположен на границе Пинского и Лунинецкого районов. Осушению сетью мелиоративных каналов подверглась только часть болота, находящаяся в пойме реки Бобрик, приток реки Припять. Осушенные земли используются в целях растениеводства, сенокосения, лесного хозяйства. Площадь болотного массива, сохранившегося в естественном состоянии, на данный момент составляет 730 га, из них 73 га относится к верховому типу болот, а 657 га — к переходному. На территории болотного массива есть редкие биотопы: хвойные леса на верховых, переходных и низинных болотах и пушистоберёзовые леса на верховых и переходных болотах.

Болото Домащицы находится в водосборе реки Пина. В 1972–1975 гг. 1800 га северной части болота подверглось осушению открытой сетью с механической откачкой воды. Осушенные земли используют для выращивания зерновых и частично пропашных культур, многолетних трав. Южная часть болота сохранилась в естественном состоянии, используется частично под сенокос. Площадь болотного массива, сохранившегося в естественном состоянии, на данный момент составляет 1 230 га (984 га относится к низинному типу болот, 246 га — к переходному). 209,1 га имеют охранный статус, находятся на территории заказника «Изин».

Болотный массив Хольче размещается на границе Пинского и Лунинецкого районов. За период 1776–2020 гг. он значительно сократил свою площадь. Северная часть болотного массива Площадь болота, сохранившегося в естественном состоянии, на данный момент составляет только 1 666 га

На территории современного Пинского района торфодобыча уже не ведётся. После добычи имеется ряд выработанных участков.

Отмеченные отрицательные явления, проявившиеся в процессе хозяйственного освоения болотных массивов Пинского района, являются результатом отдельных ошибок и просчётов в планировании, строительстве и эксплуатации мелиоративных систем. Поэтому на современном этапе следует предусматривать проведение природоохранных мероприятий на осушенных и сопредельных территориях, проводить их экологическую экспертизу. Также следует разработать более жёсткие рекомендации, предусматривающие использование торфяно-болотных почв под луга и пастбища, что позволит сохранить их на более продолжительный период.